

Chambre des représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1998 - 1999 (*)

13 AVRIL 1999

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

**relative au processus de paix engagé
en Irlande du Nord et à la situation
des personnes toujours détenues en
Grande-Bretagne et en Irlande**

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES RELATIONS EXTÉRIEURES (1)

PAR
M. Albert GEHLEN

- (1) Composition de la commission :
Président : M. Duquesne (A)

A. — Titulaires	B. — Suppléants
C.V.P. MM. Cauwenberghs, Eyskens, Ghesquière, Mme Verhoeven.	M.De Crem, Mme Hermans, MM. Moors, Van Erps, N.
P.S. MM.Dallons, Harmegnies, Moriau.	MM. Borin, Henry, Larcier, Meureau.
V.L.D. MM. De Croo, Eeman, Versnick.	MM. Chevalier, Daems, Lahaye, Valkeniers.
S.P. MM. Mahassine, Van der Maelen.	Mme Dejonghe, MM. Schellens, Schoeters.
P.R.L.- MM. de Donnée, Duquesne.	MM. Michel, Reynders, Simonet.
F.D.F.	
P.S.C. M. Gehlen.	MM. Beaufays, Mairesse.
VI.Blok M. Lowie.	MM. Sevenhans, Van den Eynde.
Agalev/M. Van Dienderen. Ecolo	M. Decroly, Mme Schüttringer.

C. — Membre sans voix délibérative :

V.U. M. Borginon

Voir:

- 1680 - 97 / 98 :

- N° 1 : Proposition de résolution de MM. Borginon,
Deleuze, Vandenbossche et Vanoost.
- N°s 2 et 3 : Amendements.

Voir aussi :

- N° 5 : Texte adopté par la commission.

(*) Cinquième session de la 49ème législature

Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1998 - 1999 (*)

13 APRIL 1999

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**over het vredesproces in
Noord-Ierland en de situatie van de
overblijvende gedetineerden in
Groot-Brittannië en Ierland**

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR
DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN (1)

UITGEBRACHT DOOR
DE HEER Albert GEHLEN

- (1) Samenstelling van de commissie :
Voorzitter : de heer Duquesne (A)

A. — Vaste leden	B. — Plaatsvervangers
C.V.P. HH. Cauwenberghs, Eyskens, Ghesquière, Mevr. Verhoeven.	H.De Crem, Mevr. Hermans, HH. Moors, Van Erps, N.
P.S. HH. Dallons, Harmegnies, Moriau.	HH. Borin, Henry, Larcier, Meureau.
V.L.D. H. De Croo, Eeman, Versnick.	HH. Chevalier, Daems, Lahaye, Valkeniers.
S.P. HH. Mahassine, Van der Maelen.	Mevr. Dejonghe, HH. Schellens, Schoeters.
P.R.L.- HH. de Donnée, Duquesne.	HH. Michel, Reynders, Simonet.
F.D.F.	
P.S.C. H. Gehlen.	HH. Beaufays, Mairesse.
VI.Blok H. Lowie.	HH. Sevenhans, Van den Eynde.
Agalev/H. Van Dienderen. Ecolo	H. Decroly, Mevr. Schüttringer.

C. — Niet-stemgerechtigd lid

V.U. H. Borginon

Zie:

- 1680 - 97 / 98 :

- Nr. 1 : Voorstel van resolutie van de heren Borginon,
Deleuze, Vandenbossche en Vanoost.
- Nrs. 2 en 3 : Amendementen.

Zie ook :

- Nr. 5 : Tekst aangenomen door de commissie.

(*) Vijfde zitting van de 49ste zittingsperiode

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition de résolution a été examinée par votre commission lors de ses réunions des 19 janvier et 29 mars 1999.

Dans l'intervalle entre ces deux réunions, une délégation de la commission, constituée de M. Antoine Duquesne, président, et MM. Fons Borginon et Lode Vanoost, coauteurs de la proposition, a rencontré l'ambassadeur du Royaume-Uni à Bruxelles, M. David Hugh Colvin, (1/3/1999) et l'ambassadeur de la République d'Irlande à Bruxelles, M. Eamonn Ryan (4/3/1999).

I. — EXPOSÉ INTRODUCTIF DE L'UN DES AUTEURS DE LA PROPOSITION

M. Borginon déclare que le dépôt de la proposition fait suite au séjour en Irlande du Nord, du 31 janvier au 2 février 1998, d'une délégation composée de quatre parlementaires - les signataires de la proposition - et de plusieurs avocats représentant des organisations de défense des droits de l'homme.

La situation en Irlande du Nord a fortement évolué depuis cette visite, puisque les négociations de paix ont débouché sur un accord et qu'un processus de paix a été initié.

La présente proposition n'a pas pour objectif de prendre position sur le fond de la question de l'Irlande du Nord. Ses auteurs n'entendent pas davantage remettre en cause le droit d'un État à se défendre contre les activités terroristes. Ils tiennent toutefois à exprimer leurs préoccupations quant au traitement particulier réservé aux détenus condamnés pour faits de terrorisme : il n'est pas admissible qu'un traitement d'exception leur soit appliqué.

Diverses lois encore en vigueur en Grande-Bretagne, comme l'*Emergency Powers Act* et le *Prevention of Terrorism Act* dérogent clairement aux normes admises sur le plan international.

En ce qui concerne plus spécifiquement les conditions de détention des condamnés irlandais, les *Special Security Units* se caractérisent par l'extrême dureté de leur régime. Le fait que, jusqu'il y a peu, les détenus irlandais aient généralement été emprisonnés en Angleterre, loin de leur famille, a encore durci leurs conditions de détention.

DAMES EN HEREN,

Dit voorstel van resolutie werd door uw commissie besproken tijdens haar vergaderingen van 19 januari en 29 maart 1999.

In de periode tussen die twee vergaderingen heeft een delegatie van de commissie, samengesteld uit de heer Antoine Duquesne, voorzitter, en de heren Fons Borginon en Lode Vanoost, mede-indieners van het voorstel van resolutie, op 1 maart 1999 een ontmoeting gehad met de ambassadeur van het Verenigd Koninkrijk in Brussel, de heer David Hugh Colvin, en op 4 maart 1999 met de ambassadeur van de Ierse Republiek in Brussel, de heer Eamonn Ryan.

I. — INLEIDING VAN EEN VAN DE INDIENERS VAN HET VOORSTEL VAN RESOLUTIE

De heer Borginon verklaart dat de indiening van het voorstel van resolutie aansluit bij het bezoek aan Noord-Ierland (van 31 januari tot 2 februari 1998) van een delegatie samengesteld uit vier parlementsleden - de ondertekenaars van het voorstel van resolutie - en verscheidene advocaten die mensenrechtenorganisaties vertegenwoordigen.

Sinds dat bezoek is de toestand in Noord-Ierland sterk geëvolueerd, aangezien de vredesonderhandelingen zijn uitgemond in een overeenkomst en een vredesproces op gang werd gebracht.

Dit voorstel van resolutie heeft niet tot doel, met betrekking tot de toestand in Noord-Ierland, een standpunt in te nemen over de grond van de zaak. Evenmin willen de indieners ervan het recht van een Staat zich te verdedigen tegen terroristische activiteiten ter discussie stellen. Ze staan er evenwel op hun bezorgdheid uit te spreken over de bijzondere behandeling die is voorbehouden aan de gevangenen die zijn veroordeeld wegens terroristische feiten: het is ontoelaatbaar dat op hen een uitzonderingsbehandeling wordt toegepast.

Diverse wetten die in Groot-Brittannië nog van toepassing zijn, zoals de *Emergency Powers Act* en de *Prevention of Terrorism Act*, wijken duidelijk af van de internationaal aanvaarde normen.

Wat meer in het bijzonder de omstandigheden betreft waaronder de Ierse veroordeelden gevangen worden gehouden, worden de *Special Security Units* gekenmerkt door het extreem zware regime ervan. Het feit dat de Ierse gevangenen tot voor kort gewoonlijk in Engeland werden opgesloten, ver van hun familie, maakte de omstandigheden van hun detentie nog zwaarder.

Une amélioration vient certes d'être enregistrée sur ce dernier point puisque, dans le cadre du processus de paix et des accords conclus, quasi tous les prisonniers irlandais ont été transférés en Irlande et sont désormais détenus soit dans des prisons nord-irlandaises, soit dans des prisons situées sur le territoire de la République d'Irlande. Ce rapatriement n'a toutefois eu lieu qu'à la condition que le *Dail* durcisse la législation irlandaise relative à la libération conditionnelle, de manière à ce que les condamnés à perpétuité ne puissent plus désormais être libérés avant d'avoir purgé trente ans de leur peine.

Quoi que l'apparent assouplissement dans la situation des détenus découlant de leur transfèrement puisse donner à penser, la législation d'exception demeure et a même été renforcée. En outre, toutes les libérations qui ont eu lieu ne sont que conditionnelles et un nouveau durcissement est possible si un attentat devait avoir lieu - ce qui pourrait faire des condamnés irlandais les victimes de circonstances auxquelles ils seraient personnellement étrangers.

II. — DISCUSSION GÉNÉRALE

Le ministre des Affaires étrangères fait observer qu'un certain nombre d'événements ont eu lieu depuis le dépôt de la proposition en juillet de l'année dernière. Ces événements n'ont pas été sans conséquences sur le processus de paix.

Dans un premier temps, il s'est principalement agi d'événements négatifs (marches orangistes, attentat d'Omagh...). Dans un deuxième temps, d'autres faits ont par contre renforcé le processus de paix, comme la création, en août 1998, d'une «*Sentence Review Commission*» chargée des libérations anticipées; un premier groupe de détenus a pu être libéré dès le mois suivant.

Des problèmes épineux demeurent cependant. Le plus important d'entre eux est sans conteste le «*decommissioning*», c'est-à-dire le désarmement des groupes paramilitaires, le Sinn Féin maintenant sur cette question un point de vue totalement divergent de celui de ses interlocuteurs. Un compromis a bien été trouvé le 18 décembre 1998, mais le processus de paix n'en demeure pas moins fragile.

Le ministre craint dès lors que l'adoption par la Chambre de la résolution en proposition ne soit perçue comme un signal négatif par les gouvernements britannique et irlandais - les gouvernements de deux États membres de l'Union -, alors que ceux-ci n'ont pas ménagé leurs efforts pour encourager et

Met betrekking tot dat laatste aspect was zeker een verbetering merkbaar, aangezien bijna alle Ierse gevangenen in het raam van het vredesproces en van de gesloten overeenkomsten naar Ierland werden overgebracht en nu worden vastgehouden ofwel in Noord-Ierse gevangenissen, ofwel in gevangenissen op het grondgebied van de Ierse Republiek. Die repatriëring had evenwel maar plaats op voorwaarde dat de *Dail* de Ierse wetgeving over de voorwaardelijke invrijheidstelling strenger maakte, zodat de tot levenslang veroordeelden voortaan niet mogen worden vrijgelaten vóór ze dertig jaar van hun straf hebben uitgezeten.

Hoe ook moge worden gedacht over de ogenschijnlijke versoepeling in de toestand van de gevangenen als gevolg van hun overbrenging, toch blijft de uitzonderingswetgeving van toepassing en werd ze zelfs verstrengd. Bovendien zijn alle vrijlatingen die hebben plaatsgehad slechts voorwaardelijk en is een nieuwe verstrenging mogelijk als een aanslag zou worden gepleegd - hetgeen de Ierse veroordeelden tot slachtoffers zou kunnen maken van omstandigheden waarmee zij persoonlijk niets te maken hebben.

II. — ALGEMENE BESPREKING

De minister van Buitenlandse Zaken merkt op dat sinds de indiening van het voorstel van resolutie in juli vorig jaar een aantal gebeurtenissen hebben plaatsgehad. Die gebeurtenissen zijn niet zonder gevolgen gebleven voor het vredesproces.

In een eerste fase ging het vooral om negatieve gebeurtenissen (optochten van de "Orangisten", de aanslag van Omagh...). In een tweede fase hebben andere feiten het vredesproces versterkt, zoals de oprichting in augustus 1998 van een *Sentence Review Commission*, die met de voorlopige invrijheidstellingen werd belast. Een maand later kon al een eerste groep gevangenen worden vrijgelaten.

Toch blijven een aantal delicate problemen bestaan. Het belangrijkste ervan is ontegensprekelijk de *decommissioning* of ontwapening van de militaire groeperingen, aangezien Sinn Féin op dat vlak een standpunt blijft innemen dat sterk afwijkt van dat van zijn gesprekspartners. Op 18 december 1998 werd wel een compromis bereikt, maar het vredesproces blijft niettemin kwetsbaar.

De minister vreest bijgevolg dat van de goedkeuring door de Kamer van de voorgestelde resolutie in de ogen van de Britse en Ierse regering - twee lidstaten van de Europese Unie - een negatief signaal zal uitgaan, terwijl die twee regeringen nochtans geen moeite hebben gespaard om het vredesproces te

développer le processus de paix. De toute manière, la proposition, en se focalisant sur la question des détenus, néglige la complexité du problème nord-irlandais. Il ne serait pas opportun d'isoler ce seul élément du très grand nombre de facteurs en cause et d'en faire l'objet spécifique d'une résolution.

M. Vanoost déclare qu'il ne peut être question d'être moins soucieux quant au respect des droits de l'homme quand il s'agit d'un État membre de l'Union européenne : toute autre attitude manquerait de crédibilité.

Mme Verhoeven se déclare d'accord avec ce principe et estime qu'il convient même d'être d'autant plus vigilant quand il s'agit d'État membres de l'Union. Elle estime toutefois qu'en l'occurrence, la plus grande prudence est de mise, non pas parce que les pays concernés sont des États membres de l'Union, mais à cause de la fragilité du processus de paix.

Cette analyse est partagée par *MM. Clerfayt, Van der Maelen et Duquesne*.

M. Clerfayt ajoute que, si divers sources donnent en effet à penser que les conditions de détention des prisonniers irlandais dans les prisons britanniques n'ont pas toujours été conformes aux règles internationales, il s'agit cependant d'un problème déjà ancien. En l'occurrence, il est permis de s'interroger sur l'opportunité d'adopter maintenant une résolution à ce sujet, à l'heure où un processus de paix est enfin enclenché et où la situation dénoncée est en voie d'amélioration.

M. Duquesne déclare partager cette analyse. Il souligne la difficulté d'aborder le problème de la violence et de ses conséquences. Il est en tout état de cause facile de donner des leçons depuis l'extérieur. Il ajoute qu'il faut en toute hypothèse se garder de poser des actes susceptibles d'avoir un effet contre-productif sur la situation visée. En l'occurrence, il lui paraît préférable que, si la Chambre devait se prononcer sur la question nord-irlandaise, ce soit à travers une résolution qui encourage la poursuite du processus de paix, tout en exprimant l'espoir que s'inscrive dans ce cadre une normalisation de la situation judiciaire et pénitentiaire.

M. Vanoost déclare que la résolution en proposition ne prend nullement position dans le conflit, contrairement à ce qui donnent à penser les craintes exprimées par les intervenants précédents : en fait, il n'est rien demandé d'autre que le respect des règles pénitentiaires internationales (voir le point A.4. de la proposition).

bevorderen en voortgang te doen vinden. Doordat het voorstel een resolutie focust op het vraagstuk van de gevangenen, houdt het alleszins geen rekening met de complexiteit van het Noord-Ierse vraagstuk. Het ware niet wenselijk dit element af te scheiden van het grote aantal factoren dat meetelt en alleen daarover een resolutie goed te keuren.

De heer Vanoost verklaart dat het uitgesloten is dat men minder bezorgd zou zijn om de eerbiediging van de mensenrechten wanneer het gaat om een lidstaat van de Europese Unie: elke andere houding zou ongeloofwaardig zijn.

Mevrouw Verhoeven verklaart akkoord te gaan met dat principe en is de mening toegedaan dat men zelfs extra waakzaam moet zijn wanneer het gaat om lidstaten van de Europese Unie. Ze is evenwel van mening dat in dit geval de allergrootste omzichtigheid aan de dag moet worden gelegd, niet omdat de betrokken landen lid zijn van de Europese Unie, maar omdat het vredesproces kwetsbaar is.

De heren Clerfayt, Van der Maelen en Duquesne zijn het met die analyse eens.

De heer Clerfayt voegt eraan toe dat diverse bronnen weliswaar laten verstaan dat de omstandigheden waaronder de Ierse veroordeelden in de Britse gevangenis werden opgesloten soms strijdig waren met de internationale regels, maar dat dit probleem al lang bestaat. In dit geval is het geoorloofd zich af te vragen of het wenselijk is thans daarover een resolutie aan te nemen, nu eindelijk een vredesproces op gang is gebracht en de gelaakte toestand stilaan verbeterd.

De heer Duquesne verklaart het met die analyse eens te zijn. Hij benadrukt dat het moeilijk is het probleem van het geweld en van de gevolgen ervan aan te pakken. Het is alleszins gemakkelijk als buitenstaander te zeggen hoe het moet. Hij voegt eraan toe dat in elk geval moet worden nagelaten daden te stellen die op de betrokken toestand een averechts effect kunnen hebben. In dit geval verdient het volgens hem de voorkeur dat, mocht de Kamer zich over het Noord-Ierse vraagstuk uitspreken, ze dat zou doen via een resolutie die de voortzetting van het vredesproces aanmoedigt, zij het dat ze daarbij de hoop uitspreekt dat zulks gepaard gaat met een normalisatie van de toestand op gerechtelijk vlak en met betrekking tot de gevangenis.

De heer Vanoost verklaart dat het voorstel van resolutie geenszins een standpunt inneemt in het conflict, in tegenstelling tot wat men zou kunnen denken op basis van de vrees die door de vorige sprekers werd uitgesproken: in feite wordt niets anders gevraagd dan de eerbiediging van de internationale regels inzake gevangenis (zie punt A.4. van het voorstel van resolutie).

M. Borginon n'estime pas pertinent l'argument selon lequel l'adoption d'une résolution en ce moment se justifie d'autant moins que le Parlement belge n'a pas pris position sur la question auparavant, à l'heure où la situation était beaucoup plus négative. En l'occurrence, il lui paraît que le Belgique, tenue pour un modèle en matière de gestion des conflits, peut exercer une influence positive.

Sur la proposition de *M. Van der Maelen*, la commission décide de constituer une délégation qui rencontrera les ambassadeurs du Royaume-Uni et de la République d'Irlande, avant de voir de quelle manière le texte en discussion devrait être adapté.

*
* *

Au cours des deux entretiens informels qui ont eu lieu entre une délégation de la commission et les ambassadeurs du Royaume-Uni et de la République d'Irlande (*cf. supra*), les deux ambassadeurs ont fait le point sur la situation actuelle des détenus et sur le double processus en cours en cette matière (rapatriements et libérations conditionnelles).

L'ambassadeur de la République d'Irlande a souligné que le problème des conditions de détention des prisonniers était en passe de disparaître.

L'ambassadeur du Royaume-Uni a communiqué, à la suite de l'entretien qu'il a eu avec la délégation, les documents suivants :

- *Northern Ireland Act 1998*;
- *Human Rights Act 1998*;
- *Northern Ireland (Elections) Act 1998*;
- *Northern Ireland (Emergency Provisions) Act 1998*;
- *Police (Northern Ireland) Act 1998*;
- *Criminal Justice (Terrorism and Conspiracy) Act 1998*.

Enfin, sur l'évolution du processus de paix, les deux ambassadeurs ont évoqué la difficile question du désarmement (*decommissioning*), devenue le point central du débat.

III. — DISCUSSION DES AMENDEMENTS ET VOTES

Des amendements sont déposés par les trois membres de la délégation, à la suite de leurs entretiens avec les ambassadeurs du Royaume-Uni et de la République d'Irlande.

De heer Borginon is van mening dat het argument volgens hetwelk de goedkeuring van een resolutie op dit ogenblik des te minder verantwoord is, geen steek houdt : het Belgisch Parlement heeft in het verleden, toen de toestand veel erger was, nooit een standpunt over het vraagstuk ingenomen. Volgens hem kan België, een land dat op het vlak van conflictbeheersing als model wordt genomen, terzake een positieve invloed uitoefenen.

Op voorstel van *de heer Van der Maelen* beslist de commissie een delegatie samen te stellen die de ambassadeur van het Verenigd Koninkrijk en die van de Ierse Republiek zal ontmoeten, vooraleer na te gaan hoe de ter bespreking voorliggende tekst moet worden aangepast.

*
* *

Tijdens de twee informele gesprekken die tussen een delegatie van de commissie en de ambassadeurs van het Verenigd Koninkrijk en de Ierse Republiek (zie *supra*) hebben plaatsgevonden, hebben beide ambassadeurs een stand van zaken gegeven over de huidige situatie van de gedetineerden en over het dubbele proces dat terzake aan de gang is (repatriëringen en voorwaardelijke invrijheidstellingen).

De ambassadeur van de Ierse Republiek heeft onderstreept dat het vraagstuk van de detentievoorwaarden van de gevangenen vrijwel van de baan was.

Na het gesprek dat de ambassadeur van het Verenigd Koninkrijk met de delegatie heeft gehad, legde hij de volgende documenten over:

- *Northern Ireland Act 1998*;
- *Human Rights Act 1998*;
- *Northern Ireland (Elections) Act 1998*;
- *Northern Ireland (Emergency Provisions) Act 1998*;
- *Police (Northern Ireland) Act 1998*;
- *Criminal Justice (Terrorism and Conspiracy) Act 1998*.

Over de evolutie van het vredesproces ten slotte verwezen beide ambassadeurs naar het heikele vraagstuk van de ontwapening (*decommissioning*), dat in het debat centraal is komen te staan.

III. — BESPREKING VAN DE AMENDEMENTEN EN STEMMINGEN

De drie leden van de delegatie hebben, in aansluiting op hun gesprekken met de ambassadeur van het Verenigd Koninkrijk en de ambassadeur van de Ierse Republiek, een aantal amendementen ingediend.

M. Borginon, coauteur avec M. Vanoost des amendements n°s 6 et 7, lesquels visent à remplacer respectivement l'intitulé et le texte de la proposition, déclare que ces deux amendements ont pour objet de dépasser le problème spécifique des détenus en ajoutant à cette préoccupation initiale la question de l'évolution du processus de paix et de l'exécution des accords du vendredi saint. S'agissant de ce nouveau volet, les auteurs ont été guidés par la volonté de maintenir un équilibre entre les deux camps en présence (voir le texte de l'amendement n° 7, doc. n° 1680/3).

M. Vanoost ajoute que les progrès accomplis sur la voie de la paix sont indubitables, mais qu'il ne faut pas se leurrer : il faudra encore du temps pour que la paix s'installe dans les esprits. La proposition remaniée vise à encourager cette évolution, tout en exprimant le vigilance qui doit être celle du Parlement belge.

M. Duquesne, auteur des amendements n°s 1 à 5 (voir Doc. n° 1680/2), rappelle sa préoccupation quant à certains aspects du régime carcéral des détenus nord-irlandais (amendement n° 1), mais ajoute avoir été rassuré par les explications données par les interlocuteurs de la délégation : il apparaît clairement que le gouvernement britannique a déjà pris des mesures pour améliorer le régime carcéral (amendement n° 3).

Pour le surplus, l'essentiel lui paraît être la poursuite du processus de paix (amendements n°s 4 et 5).

M. Gehlen juge équilibrée la modification du texte proposée à travers les amendements n°s 1 à 5.

Il ajoute qu'une évolution positive a incontestablement été enclenchée en Irlande du Nord, même si plusieurs générations seront peut-être nécessaires pour aboutir à une pacification complète des esprits.

M. Borginon estime que l'amendement n° 3 de *M. Duquesne* pourrait être inséré dans l'amendement n° 7 dont il est lui-même coauteur, ce qui contribuerait à l'équilibre du texte proposé.

Le ministre des Affaires étrangères ne formule d'objections envers aucune des deux voies proposées.

M. Van der Maelen juge lui aussi les deux voies envisageables, moyennant toutefois chaque fois des modifications.

De heer Borginon heeft, samen met *de heer Vanoost* de amendementen nrs. 6 en 7 ingediend, die ertoe strekken respectievelijk het opschrift en de tekst van het voorstel te vervangen.

De heer Borginon verklaart dat beide amendementen tot doel hebben verder te kijken dan het specifieke vraagstuk van de gedetineerden, door naast dat oorspronkelijke aandachtspunt ook de kwestie van de evolutie van het vredesproces en de uitvoering van de "Goede-Vrijdagakkoorden" onder de loep te nemen. Aan dat nieuwe onderdeel lag voor de indianers de wens ten grondslag om tussen de beide strijdende partijen een evenwicht te behouden (zie de tekst van amendement nr. 7, Stuk nr. 1680/3).

De heer Vanoost voegt daaraan toe dat het vredesproces ontegenzeggelijk vooruitgang heeft geboekt, wat niet wegneemt dat men zich geen rad voor de ogen mag draaien : het zal nog een hele tijd duren vooraleer de mensen ook mentaal aan vrede toe zijn. Het bijgestelde voorstel van resolutie strekt ertoe die evolutie in de hand te werken en wil terzelfder tijd aangeven dat het Belgisch Parlement terzake waakzaam moet zijn.

De heer Duquesne, indiener van de amendementen nrs. 1 tot 5 (zie Stuk nr. 1680/2), wijst op zijn bezorgdheid inzake een aantal aspecten van het gevangenisregime dat op de gedetineerden uit Noord-Ierland (amendement nr. 1) van toepassing is, maar voegt daaraan toe te zijn gerustgesteld door de uitleg die daaromtrent door de gesprekspartners van de delegatie werd verstrekt. Het blijkt immers duidelijk dat de Britse regering reeds een aantal maatregelen heeft genomen om het gevangenisregime te verbeteren (amendement nr. 3).

Voor het overige lijkt het hem van wezenlijk belang dat het vredesproces wordt voortgezet (amendementen nrs. 4 en 5).

Volgens *de heer Gehlen* is de door de amendementen nrs. 1 tot 5 voorgestelde tekstwijziging evenwichtig.

Hij voegt daaraan toe dat het buiten kijf staat dat in Noord-Ierland een positieve kentering op gang is gebracht, ook al moeten er wellicht nog verscheidene generaties over heen gaan vooraleer het ook in de geesten tot een volledige pacificatie komt.

Volgens *de heer Borginon* kan dat amendement nr. 3 van *de heer Duquesne* in het mede door hemzelf ingediende amendement nr. 7 worden ingevoegd, wat de voorgestelde tekst nog evenwichtiger zou maken.

Over de eerste noch over de tweede voorgestelde piste maakt *de minister van Buitenlandse Zaken* enige opmerking.

Ook voor *de heer Van der Maelen* liggen beide mogelijkheden open, waarbij dan wel telkens een aantal wijzigingen moeten worden aangebracht.

Il fait en effet observer que les amendements n°s 1 à 5 omettent la question du désarmement des milices. Si ces amendements devaient être retenus, il conviendrait d'y ajouter un nouvel amendement, pour appeler les milices protestantes et catholiques à remettre leurs armes. L'adoption de l'amendement n° 7 ne lui paraît envisageable que pour autant que le texte en soit modifié, de manière à moins donner l'impression de prendre parti. Tel qu'il est formulé, le point 8 du dispositif semble en effet refléter le point de vue de l'IRA (*«exhorte les divers partis politiques de loyalistes et de républicains à ne pas faire dépendre la réussite du processus de paix de revendications qui ne figurent pas déjà dans l'accord...»*).

Ce dernier point concerne l'aspect le plus délicat à l'heure actuelle d'un processus de paix de toute manière fragile. Il est dès lors impératif de ne pas donner prise au reproche d'esprit partisan.

M. Borginon déclare que, ce qui est demandé aux parties nord-irlandaises, c'est d'une part de ne pas créer de nouvelles conditions à la poursuite du processus et d'autre part de désarmer sans faire de ce désarmement une précondition. Le point 8 du dispositif doit en tout état de cause être lu en combinaison avec le point 9, qui *«exhorte instamment les diverses organisations paramilitaires à appeler immédiatement au désarmement complet et à prendre sans délai d'importantes initiatives dans ce domaine»*.

M. Van der Maelen juge qu'est visée ici une question qui reste extrêmement sensible. En tout état de cause, il ne faut pas donner l'impression aux milices qu'elles puissent rester armées.

A la suite de ces différentes observations, trois amendements sont déposés :

- l'amendement n° 8 de M. Van der Maelen, qui insère un point 2bis à la proposition initiale, de manière à en appeler à une démilitarisation des milices;

- les amendements n°s 9 et 10 de MM. Borginon et Vanoost, qui constituent des sous-amendements à l'amendement n° 7 des mêmes auteurs.

*
* *

L'amendement n° 6, les sous-amendement n°s 9 et 10 et l'amendement n° 7 de MM. Borginon et Vanoost sont successivement rejetés par 9 voix contre une.

Hij merkt immers op dat de amendementen nrs. 1 tot 5 voorbij gaan aan de kwestie van de ontwapening van de milities. Mochten deze amendementen worden aangenomen, dan moet daar een nieuw amendement worden aan toegevoegd om de protestantse en katholieke milities te vragen hun wapens in te leveren. De goedkeuring van amendement nr. 7 lijkt hem alleen haalbaar op voorwaarde dat de tekst ervan wordt gewijzigd, zodat minder de indruk van enige partijdigheid wordt gewekt. Zoals thans gesteld, lijkt punt 8 van het bepalend gedeelte immers het IRA-standpunt te weerspiegelen (*«Roept de diverse politieke partijen van loyalisten en republikeinen op het welslagen van het vredesproces niet te laten afhangen van eisen die niet reeds in het akkoord vervat zijn ...»*).

Dat laatste punt slaat op het momenteel meest delicate aspect van een hoe dan ook broos vredesproces. Het is dan ook absoluut zaak al het mogelijke te doen om te voorkomen dat enige partijdigheid kan worden aangewreven.

De heer Borginon verklaart dat men de Noord-Ierse partijen enerzijds vraagt geen nieuwe voorwaarden te scheppen om het proces voor te zetten en anderzijds te ontwapenen zonder die ontwapening als een voorafgaande voorwaarde te stellen. Punt 8 van de tekst moet in elk geval samen worden gelezen met punt 9, dat als volgt gaat: *“Roept de diverse paramilitaire organisaties met nadruk op onmiddellijk een begin te maken met de volledige ontwapening en onverwijld belangrijke stappen te doen op dat stuk”*.

Naar het oordeel van de heer Van der Maelen gaat het hier om een vraagstuk dat uiterst gevoelig blijft. Hoe het ook zij, bij de milities mag niet de indruk worden gewekt dat zij bewapend mogen blijven.

Na die diverse opmerkingen, worden drie amendementen ingediend:

- amendement nr. 8 van de heer Van der Maelen, dat in het oorspronkelijke voorstel een punt 2bis invoegt waarbij de milities worden opgeroepen hun wapens in te leveren;

- de amendementen nrs. 9 en 10 van de heren Borginon en Vanoost, die als subamendementen worden ingediend op amendement nr. 7 van dezelfde indieners.

*
* *

Amendement nr. 6, de subamendementen nrs. 9 en 10 en amendement nr. 7 van de heren Borginon en Vanoost worden achtereenvolgens verworpen met 9 stemmen tegen 1.

Les considérants A et B, l'amendement n° 1 de M. Duquesne qui insère un considérant *Bbis*, l'amendement n° 2 de M. Duquesne qui supprime les considérants C2, C3 et C4, le considérant C ainsi amendé, les amendements n°s 3 et 4 de M. Duquesne qui insèrent des considérants D et E, l'amendement n° 5 de M. Duquesne qui remplace les points 1 et 2 du dispositif, l'amendement n° 8 de M. Van der Maelen qui insère un point *2bis* et le point 3 sont successivement adoptés à l'unanimité.

*
* *

L'ensemble, tel qu'amendé, est adopté à l'unanimité.

Le rapporteur,

Le président,

A. GEHLEN

A. DUQUESNE

De consideransen A en B, amendement nr. 1 van de heer Duquesne tot invoeging van een considerans *Bbis*, amendement nr. 2 van de heer Duquesne tot weglating van de consideransen C2, C3 en C4, de aldus geamendeerde considerans C, de amendementen nrs. 3 en 4 van de heer Duquesne tot invoeging van de consideransen D en E, amendement nr. 5 van de heer Duquesne tot vervanging van de punten 1 en 2 van het bepalend gedeelte, amendement nr. 8 van de heer Van der Maelen tot invoeging van een punt *2bis*, alsmede punt 3 worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

*
* *

Het aldus geamendeerde geheel wordt eenparig aangenomen.

De rapporteur,

De voorzitter,

A. GEHLEN

A. DUQUESNE